

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

מצות השם

פ"ד ר"ט

מאי טעמא דהנה קמא. ואל"ס ומאי קבשי והא טעמא בלעז
היא ולא מטמא וי"ל דמטוס דר' עקיבא מטמא לקמן (דף
טז) עובר במשי אשה אלמריך ליה הכא גבי בהמה ק"ו כדפירש
בקובעם דאפי' ר' עקיבא מודה הכא אל"ס מטוס דהיה לט למטאות

מתני' השש הרועה את ידו. לחד משיה: קאוב. טעמא
דהבוייהו מפרש בגמ': **גמ'** ק"ו. כלומר אפי' לר' עקיבא דאמר
לקמן (דף טז) טעמא בלעז בון עובר במשי אשה טעמא, הכא
מדה מק"ו אם השילה לו מחילת אמו להתירו. נאכלה כשתיקה
תורה אור

כזו א מיי פ"ד סלכות
גלף אפי' סוממיה
סלס 3 :

בח 3 מיי פ"ד ס
סלס 3 :

מקורות רז"ג אה מאי
מאן וא אמאי הניז"ב מ' מין
רמא אמו
(א) ז"ג אה במה אפ"ד
(ב) ז"ג אה במה אפ"ד
(ג) ז"ג אה במה אפ"ד
מ"ה מ' ז"ג אה

פ"ד ר"ט

מקורות ז"ג אה מאי
מאן וא אמאי הניז"ב מ' מין
רמא אמו

פ"ד ר"ט

שישה מקובצת
[8] בהמה שמה עושה
ג"כ מ' רש"י והוסי'
בהמה ז"ב ג"א (דף
טז) :

הגהות הבה'
(ה) רש"י דף ט"ז ס'
משי אמרתי: ג"כ פ"ד
(טז) (דף טז) אה
מכאן דף טז פ"ד
משיה:
2- ח"ה ט"ז אה
מ' אה

ג"כ סלכות אפי' וכל
דפי' והיא ז' סלכות
טעמא לא שיבא כלל
סל. ומי' רש"י

מתני' (6) בהמה שמת עוברת בתוך מעיה
והישיש הידועה את ידו ונגע בו בין בהמה
טמאה בין בהמה טהורה *מותר ר' יוסי
הגלילי אומר בממאה טמא ובטהורה טהור:
גמ' מאי טעמא דתנא קמא? אמר רב חסדא
קל וחומר: אם השילה אמו להתירו באכילה
לא תועיל לו לטהרה מדי נבלה, אשכחן
בהמה טהורה, בהמה טמאה נמלי? אמר קרא
וכי ימות מן הבהמה זו בהמה טמאה *אפי'
היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה איתקש
בהמה טמאה לבהמה טהורה מה בהמה
טהורה עוברת טהור אף בהמה טמאה
עוברת טהור, ור' יוסי הגלילי מאי טעמא? אמר
ר' יוחנן דאמר קרא *וכל הולך על כפיו בכל
הידה הטהורת, וכו' מהלכי כפיים ביה
טמארי לך, אלא מעתה קלוט במעי פרה
ליטמא דמהלכי כפיים ביה? מהלכי
כפיים במהלכי ארבע והאי מהלכי ארבע
במהלכי שמנה הוא, פרה במעי גמל? לא
טמא דמהלכי שמנה במהלכי ארבע הוא?
הולך, וכל הולך לרבות פרה במעי גמל, קלוט
במעי קלוט? ליטמא דמהלכי ארבע במהלכי
ארבע הוא? אהני ק"ו דרב חסדא, מתקף
במהלכי שמנה הוא? אלא אמר רב הונן בר יצחק
נפש (כ"ה) תגע

בבל, טמא או נבלת חיה טמאה או נבלת
שרץ טמא וכי נבלת בהמה טמאה ובטהורה לא מטמאה? אלא
איוה זה, זה עובר: שבטמאה טמא ובטהורה טהור, ומאד דנפקא ליה מדרב
נחמן בר יצחק, דרבי יצחק קמ"ל? אי לאו דר' יצחק הוה אמינא טהילה
*לכרבי הוא דאתא, קמ"ל, תניא אבד ר' יוחנן נמתי לו לבן עזאי למדני:
נבלת בהמה טהורה, נבלת בהמה טמאה, ששטמאה, נבלת חיה
טמאה, ששטמאה, נבלת חיה טהורה, לא למדני - ענין? גם ל' כל הולך חיה
כפיו בכל הידה הטהורת נמתי לו וכי נאמר וכל חיה והלא לא נאמר
אלא "בכל הידה" למהלכי כפיים ביה? הוא דאתא, גם ל' ומה ישמעאל
אומר בדבר הזה? נמתי לו *וכי ימות מן הבהמה זו בהמה טמאה *אפי'
היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה למדני: חיה בכלל בהמה, ובהמה
בכלל חיה: חיה טהורה בכלל בהמה טהורה, חיה טמאה בכלל בהמה טמאה,
בהמה

מחל אלק על כפיו דכסמך אפי' קוטס במשי קלוטא חי לאו ק"ו והטמא
לדלחא ק"ו שוקי לה הנה קמא
לדלחא אחרית: **קלוט** במשי
פרה ליטמא. הוה מלי' לשטיי דלחא
אחי ק"ו רב חסדא אלא דעדיפא
משי: **קלוט** במשי קלוטא ואל"ס
ומאי פריך חין הכי נמי דלחיה דר'
יוסי הגלילי קיימין דרשי חתין בפרק
ד' הו' (כ"ה מ"ה) גבי ובעל השור נקי
דרשי נקי מדמי ולרות ומשמע דמוקי
אח להאחא עורו *חן סן סבר כרבי
שמעון דאמר קלוט כשיטא לחייר
העולם דנפקא מאח הגמל בפ"ק
דכרבות (דף ו') וי"ל *דעמא ליה
לייבז מילתא דר' יוסי דהכא אפי'ו
למחן דרשי קלוט אל"ס הכא אחייר
ברחשו ורובו דומים לאמו דלפי' ר"ש
מודה בההיא דרשי כדמוכח הסם:
חיה טמאה בכלל בהמה טמאה
לכרביה: דל חד משמע
חיה כלומר דומה לטהרה בכלל בהמה
שמעט שפיר אומר לכרביה ומיכה
בלאו הכי ידעין דלפי' בעושה נמתי'
לכרביה בהמתך בהמתך משנת
דלמתי' כשר טעמא דהההי' (כ"ה מ"ה):
ולרבנן

לה רב אהרבי בר אמי חזיר במעי חיותא לא ליטמא דמהלכי שמנה
במהלכי שמנה הוא? אלא אמר רב הונן בר יצחק מהבא נפש (כ"ה) תגע
בבל, טמא או נבלת חיה טמאה או נבלת
שרץ טמא וכי נבלת בהמה טמאה ובטהורה לא מטמאה? אלא
איוה זה, זה עובר: שבטמאה טמא ובטהורה טהור, ומאד דנפקא ליה מדרב
נחמן בר יצחק, דרבי יצחק קמ"ל? אי לאו דר' יצחק הוה אמינא טהילה
*לכרבי הוא דאתא, קמ"ל, תניא אבד ר' יוחנן נמתי לו לבן עזאי למדני:
נבלת בהמה טהורה, נבלת בהמה טמאה, ששטמאה, נבלת חיה
טמאה, ששטמאה, נבלת חיה טהורה, לא למדני - ענין? גם ל' כל הולך חיה
כפיו בכל הידה הטהורת נמתי לו וכי נאמר וכל חיה והלא לא נאמר
אלא "בכל הידה" למהלכי כפיים ביה? הוא דאתא, גם ל' ומה ישמעאל
אומר בדבר הזה? נמתי לו *וכי ימות מן הבהמה זו בהמה טמאה *אפי'
היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה למדני: חיה בכלל בהמה, ובהמה
בכלל חיה: חיה טהורה בכלל בהמה טהורה, חיה טמאה בכלל בהמה טמאה,
בהמה

פ"ד ר"ט

[9] נכנסה חיה יד
[10] ותיקרא יד

חיה לטהרו מלמטא: *משקט. נבלת
טמאה לנבלת טהורה מי שחיט קרוי
נבלת בטהורה חיט קרוי בטמאה:
על כפיו. שאין פרכותו חזוקות:
מהלכי כפיים בחיה. בתוך גופה של
בהמה חיה דהייט עובר טמא במעי
אמו: **טמאה לך**. משום נבלת
דכתיב כשופיה העגט נבלתם יממה:
קלוט. מח: **במעי פרה ליטמא**.

סרי מהלכי כפיים הוא: ומשני מהלכי
כפיים מהלכי ארבע. ענין דהיי
כתיב הולך על כפיו בכל החיה ההולכת
על ארבע שאין לאמו אלא ד' רגלים
בגון טמאה שאין פרכותיה חזוקות:
פרה במעי גמל. טמאה שעוברת מין
סרי: **לא טמאה**. במעי אמו דהאי
לאו מהלך על כפיים הוא ור' יוסי פסיק
וקמי בטמאה טמא: **קלוט במעי**
קלוט: ולא טהורה היא אלא טהור
כך: **ליטמא**: במעי אמו ומתני' פסיק
וקמי בטמאה טהור: קל וחומר דרב
מקדא: אם השילה לו אמו כ"י: **אלא**
איוה זה. נבלת שחוקה בין נבלת
טמאה לטהורה: זו נבלת עובר.

הא בטמאה טמא: **לא טמאה**. במעי אמו דהאי
לאו מהלך על כפיים הוא ור' יוסי פסיק
וקמי בטמאה טמא: **קלוט במעי**
קלוט: ולא טהורה היא אלא טהור
כך: **ליטמא**: במעי אמו ומתני' פסיק
וקמי בטמאה טהור: קל וחומר דרב
מקדא: אם השילה לו אמו כ"י: **אלא**
איוה זה. נבלת שחוקה בין נבלת
טמאה לטהורה: זו נבלת עובר.

הא בטמאה טמא: **לא טמאה**. במעי אמו דהאי
לאו מהלך על כפיים הוא ור' יוסי פסיק
וקמי בטמאה טמא: **קלוט במעי**
קלוט: ולא טהורה היא אלא טהור
כך: **ליטמא**: במעי אמו ומתני' פסיק
וקמי בטמאה טהור: קל וחומר דרב
מקדא: אם השילה לו אמו כ"י: **אלא**
איוה זה. נבלת שחוקה בין נבלת
טמאה לטהורה: זו נבלת עובר.

הא בטמאה טמא: **לא טמאה**. במעי אמו דהאי
לאו מהלך על כפיים הוא ור' יוסי פסיק
וקמי בטמאה טמא: **קלוט במעי**
קלוט: ולא טהורה היא אלא טהור
כך: **ליטמא**: במעי אמו ומתני' פסיק
וקמי בטמאה טהור: קל וחומר דרב
מקדא: אם השילה לו אמו כ"י: **אלא**
איוה זה. נבלת שחוקה בין נבלת
טמאה לטהורה: זו נבלת עובר.

פ"ד ר"ט

[9] נכנסה חיה יד
[10] ותיקרא יד

רבינו הרש"ם

הרש"ם הרבה את ידו
בבית הדין: ונגע בו
במעי אמו. אם העייל
לו אמו להתירו באכילה
כשתיקה אמו לא תועיל
לו מדין בשטמא בחיה
אפי' שהעוברת בתוך
מעי טמאה היא אפי'
מדין חיה טהורה כן לא
יהא חיה טהורה ונגע בו
[מסכת] א"ע שפחה:
מהלכי כפיים ביה
פסאוי ק"ו כלומר עובר
פסא שטמא מהלכי
כפיים שאין פרכות
חזוקות ביה פסאוי
ק"ו כלומר אף שפחה
חיה פסאוי ק"ו: ואלו
פסחה קלוט במעי פרה
ליטמא. תשואה דאמרת
מהלכי כפיים ביה
פסאוי ק"ו קלוט במעי
פרה ליטמא כ"י: מהלכי
ארבע במהלכי ארבע
הוא כלומר לא נפחת
אמרת חיי דרבי כל
על גזרן וכל הולך
על כפיו בכל הידה
הטהורת על ארבע בעינן
שיה עובר אמו שין
כשם שחזרו פסא כן
תהא האם פסאה: והיי
מהלכי ארבע במהלכי
פסאוי: כלומר דאם
פסאוי חזוקות:
או לאו רבי יצחק הוה
בהמה

גרסי' תינח אמר ר' יונתן נמתי לו לבן עזאי:
וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה חיי חיה טמאה, ובהמה טמאה, וכל נבלת חיה טמאה לנבלת חיה טהורה ונגע בו
במעי אמו. להביא חיה טהורה וכתוב כשופיה העגט נבלתם יממה. עובר טמא במעי אמו כדאמרו: נמתי לו
וכי ימות מן הבהמה וגו'. וכיון דפרש לך בהמה טהורה וטמאה, חיי חיה טהורה בכלל לפי שלמדט במקום אחר חיה בכלל בהמה, ובהמה
בכלל חיה כדאמרו לקמן, ומעשה תהא לך חיה טהורה בכלל בהמה טהורה אם תלמד ללמוד חיה טהורה מבהמה טהורה כלום:
ומה טמאה בכלל בהמה טמאה: לכשתלמד לקמן מפרש לחאי הלכה. וסדרה ה"ג ולמדט חיה בכלל בהמה, ובהמה בכלל חיה: חיה
טהורה בכלל בהמה טהורה, חיה טמאה בכלל בהמה טמאה, בהמה טמאה בכלל חיה טמאה, חיה טהורה בכלל חיה טהורה: *חבל על בן
עזאי. הפסד וחבלה היא בעולם תלמיד ותיק במעו: אי בן עזאי שלא שמעתי את ר' ישמעאל כל חבלה שכתבם לנחן חבלה והפסד הוא כמו
(סנהדרין דף טז) חבל על שמש גדול שאבד מן העולם גבי נחש: וזה הבהמה אשר תאכל. ומפרש בהמה אלו וזבי אלמא חיה בכלל
בהמה: וזה הבהמה אשר תאכל מכל הבהמה אשר על הארץ כל מפרסת פרסה. והיי משמע מכל הבהמה אכול את המפרסת ומעיקרא
מחילי לאשחטויי בחיה וזה חיה אשר תאכל ומפרסת סימני בהמה דקאמר מכל הבהמה כל מפרסת אלמא בהמה בכלל חיה ומעשה
תלמד לכל הארץ לך: חיה טהורה בכלל בהמה טהורה כ"י. והטמא מפרס לארבעה כתי דמתחתיה לחאי. יבטיי לוא: חיה טהורה
בכלל בהמה טהורה לפימנין. שלא מליט סימני מפרסת אלף בבהמה דכתיב "בתיקרא" כל בהמה מפרסת פרסה" וזמנשה תורה (ד'
מכל הבהמה אשר על הארץ כל מפרסת פרסה סימני אבהמה קיימי ובהיה לא ידעין אלא משום דלשכחן חיה בכלל בהמה כדלעיל
ואת הבהמה ומפרס אילו וזבי ויחזרו" והוא הדיו נמי דלמריך לן חיה טהורה בכלל בהמה טהורה למהותא נבלת כדבעינן לעיל נבלת
חיה טהורה לא למדט ונפקא לן מבהמה טהורה ולהרבעה נמי אלמריך דהא הרבעת כלאיז בהמה כתיב ולא בהמה אלא חיה מייחיה נקט:
ה"ג חיה טמאה בכלל בהמה טמאה להרבעה וכדפירשי' דהרבעה בבהמה כתיבא ומשמע בין טמאה ובין טהורה ומה מבהמה נפקא והוא
סדיו נמי דחיה טהורה להרבעה' בכלל בהמה טהורה אלא כלל כלי דברייתא מפרס חיה מילתא לאתשועין דמכולהו אכיל למיין:
בהמה

אמינא טהילה ט"ו כלומר חיה אמינא נבלת חיה טמאה או נבלת
שרץ טמא וי"ל דמטוס דר' עקיבא מטמא לקמן (דף
טז) עובר במשי אשה אלמריך ליה הכא גבי בהמה ק"ו כדפירש
בקובעם דאפי' ר' עקיבא מודה הכא אל"ס מטוס דהיה לט למטאות

אמינא טהילה ט"ו כלומר חיה אמינא נבלת חיה טמאה או נבלת
שרץ טמא וי"ל דמטוס דר' עקיבא מטמא לקמן (דף
טז) עובר במשי אשה אלמריך ליה הכא גבי בהמה ק"ו כדפירש
בקובעם דאפי' ר' עקיבא מודה הכא אל"ס מטוס דהיה לט למטאות